

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Проректор з науково-педагогічної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Майя НІКОЛАЄВА

08

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА КРАЇН ЄС

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини

ОНУ
2022

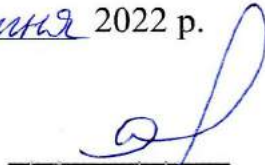
Робоча програма навчальної дисципліни «Монетарна політика країн ЄС» – Одеса:ОНУ, 2022. 13 с.

Розробники: Алексеєвська Г.С., доктор філософії, старший викладач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ФМВПС ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “26” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

(Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)
(ім'я Прізвище)

Погоджено із гарантом
ОПП

(Тетяна РОДІОНОВА)
(ім'я Прізвище)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “30” 08 2022 р.

Голова НМК

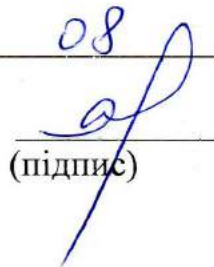
(підпис)

(Коршунів О.О.)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри СГІ МЄВ

Протокол № 1 від. “28” 08 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(ім'я Прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 2 ІНДЗ* – Аналіз впливу монетарної політики центрального банку країни ЄС на її економічний розвиток.	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини Рівень вищої освіти: перший	вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-
		<i>Семестр</i>	
		2-й	-
		<i>Лекції</i>	
		8	-
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		22 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	
		у т.ч. ІНДЗ*: - 30 год.	
Форма підсумкового контролю: залік			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування знань, умінь та практичних навичок з реалізації монетарної політики держави, вміння використовувати отримані знання при аналізі впливу монетарної політики на соціально-економічний розвиток країн Європейського союзу.

Завдання дисципліни полягають у вивченні та набутті навичок:

- аналізу характеру функціонування центральних банків країн ЄС,
- дослідження особливостей монетарної політики країн ЄС,
- аналізу тенденцій трансформації інструментів монетарної політики їх впливу на соціально-економічний розвиток країни.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

а) знати

- механізм та інструменти монетарного регулювання центральним банком економіки країни;
- особливості традиційної та нетрадиційної монетарної політики
- відмінності та специфіку традиційних та нетрадиційних інструментів монетарної політики;

б) вміти

- використовувати набуті теоретичні знання для виконання аналізу впливу монетарної політики на економічний розвиток країни;
- аналізувати ефективність інструментів монетарної політики Європейської системи центральних банків.
- використовувати набуті знання для виконання аналізу впливу монетарної політики на економічний розвиток країн.

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основні принципи функціонування монетарної політики Європейського союзу

Тема 1. Теоретичні основи, суть і види монетарної системи країни

Предмет, метод і завдання курсу. Значення курсу для підготовки фахівців в сфері міжнародних економічних відносин. Соціально-економічна суть монетарної політики, її економічний зміст. Суб'єкти та об'єкти монетарного регулювання. Типи монетарної політики: кредитна експансія та кредитна рестрикція. Завдання, зміст та цілі монетарної політики. Стратегічні, проміжні та тактичні цілі монетарного регулювання. Місце та роль монетарної політики у загальноекономічній політиці держави

Тема 2. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС

Загальні принципи організації та діяльності інститутів ЄС. Римський договір. «Широкі напрями економічної політики». Маастрихський договір. Правові основи Європейська система центральних банків (ЄСЦБ). Виконавча рада. Керівна рада. Загальна рада. Лісабонська стратегія. Принципи монетарної політики ЄСЦБ.

Тема 3. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС

Механізм обмінного курсу. Операційні рамки. Операції на відкритому ринку. Постійні інструменти. Система мінімальних резервів. Співробітництво щодо бюджетних позицій. Специфіка економічної основи євро.

Змістовний модуль 2. Особливості функціонування монетарної політики країн ЄС

Тема 4. Європейська система центральних банків та ЄЦБ

Сутність та етапи формування Європейської системи центральних банків. Формування та розвиток Європейського Центрального банку. Інструменти монетарного регулювання ЄЦБ. Традиційні та нетрадиційні інструменти монетарної політики ЄЦБ. Наслідки використання нетрадиційної монетарної політики. Дії ЄЦБ в період кризи 2020-2022 рр. Вплив монетарної політики ЄЦБ на соціально-економічний розвиток країн Єврозони.

Тема 5. Монетарна політика розвинутих країн ЄС не членів Єврозони.

Функції та цілі центрального банку Данії та центрального банку Швеції. Етапи формування монетарної політики. Особливості монетарних інструментів центральних банків. Вплив монетарної політики на соціально-економічний розвиток країн Данії та Швеції.

Тема 6. Монетарна політика країн ЄС що розвиваються

Особливості монетарної політики центральних банків Угорщини, Польщі, Хорватії, Чехії, Болгарії та Румунії. Етапи розвитку монетарного регулювання в країнах ЄС, що розвиваються. Особливості монетарного регулювання в кризових умовах. Вплив монетарної політики на соціально-економічний розвиток країн.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Основні принципи функціонування монетарної політики Європейського союзу					
Тема 1. Теоретичні основи, суть і види монетарної системи країни	10	2	2		4
Тема 2. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС	10	2	2		4
Тема 3. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС	10	2	4		4
Разом за змістовим модулем 1	26	6	8		12
Змістовний модуль 2. Особливості функціонування монетарної політики країн ЄС					
Тема 4. Європейська система центральних	14	2	2		6

банків та ЄЦБ					
Тема 5. Монетарна політика розвинутих країн ЄС не членів Єврозони.	12		6		6
Тема 6. Монетарна політика країн ЄС, що розвиваються	12		6		6
Разом за змістовим модулем 2	34	2	14		18
<i>ІНДЗ</i>	30				30
Усього годин	90	8	22		60

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи, суть і види монетарної системи країни	2
2	Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС	2
3	Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС	4
4	Європейська система центральних банків та ЄЦБ	2
5	Монетарна політика розвинутих країн ЄС не членів Єврозони.	6
6	Монетарна політика країн ЄС що розвиваються	6
	Разом	22

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Теоретичні основи, суть і види монетарної системи країни [1]	4
2	Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС [1]	4
3	Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС [1]	4
4	Європейська система центральних банків та ЄЦБ [1] [2]	6
5	Монетарна політика розвинутих країн ЄС не членів Єврозони. [1] [2]	6
6	Монетарна політика країн ЄС що розвиваються [1] [2]	6
7	Виконання ІНДЗ [2]	30
	Разом	60

[1] – підготовка до практичних занять;

[2] – аналіз джерел, збір інформації та виконання ІНДЗ.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

На основі необхідних вихідних даних, студенти самостійно проводять аналіз впливу монетарної політики на соціально-економічний розвиток країн ЄС. Об'єктом дослідження є країна ЄС, обрана на власний розсуд, предметом – інструменти монетарної політики центрального банку країни. Виконане завдання оформляється за технічними вимогами курсової роботи, обсяг завдання – від 10 до 15 сторінок. Період дослідження з 2000 року. Оцінка за завдання виставляється під час його захисту студентом, який проводиться на семінарських заняттях або в часи консультацій викладача на кафедрі у разі порушень строків виконання. Максимальна кількість балів за завдання – до 40 балів у складі загальної підсумкової оцінки за семестр.

9. Методи навчання

Лекції, написання есе, обговорення проблемних питань, опрацювання актуальних новин зарубіжних та національних інформаційних агентств, виконання самостійних завдань, конспектування, складання і захист індивідуального виконаного завдання.

10.Форми контролю і методи оцінювання

Форма контролю: залік

Методи поточного контролю: поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуального завдання.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань,використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та завдань при самостійній роботі.

		для виконання завдань.	
Добре		достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно виконав індивідуальне завдання.
Задовільно		Володіє та відтворює певну частину навчального матеріалу, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Використовує набуті знання в для виконання індивідуального завдання але має ускладнення з виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно можливістю повторного складання	3	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
Незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль						ІНДЗ	Фінальна оцінка
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Питання для підсумкового контролю

1. Дайте визначення поняття грошової системи.
2. Охарактеризуйте функції грошової системи.
3. Назвіть моделі банківських систем у країнах Європи.
4. Дайте визначення поняттю монетарна політика держави.
5. Розкрийте соціально-економічну суть монетарної політики.
6. Назвіть основні суб'єкти та об'єкти монетарного регулювання.
7. Розкрийте основні завдання та цілі монетарної політики.
8. Яку роль відіграє монетарна політика в ЄС?
9. Яка головна мета монетарної політики ЄС?
10. Чим відрізняються стратегічні, проміжні та тактичні цілі монетарного регулювання?
11. Дайте визначення цінової стабільності.
12. Що таке ЄЦБ, ЄСЦБ та Євросистема?
13. Які країни входять до єврозони?
14. Що означає середньострокова орієнтація монетарної політики?
15. Як співвідносяться економічний та монетарний аналіз ЄЦБ?
16. Який розмір мають оптимальні валютні зони?
17. Які назви мала єдина європейська валюта?
18. Хто реалізує монетарну політику ЄС?

19. Назвіть основні механізми та інструменти реалізації МП ЄС.
20. Хто є учасниками системи мінімальних резервів?
21. Що дає співробітництво щодо бюджетних позицій?
22. Який розмір бюджетного дефіциту вважається надмірним у ЄС?
23. Охарактеризуйте основні принципи дії традиційних інструментів монетарної політики ЦБ країн ЄС.
24. Назвіть основні характеристики нетрадиційних інструментів монетарної політики
25. Охарактеризуйте інструменти кількісне та якісне пом'якшення.
26. В чому полягає економічна сутність від'ємних відсоткових ставок?
27. Назвіть причини створення центральних банків.
28. Охарактеризуйте організаційно-правові основи центральних банків провідних країн світу.
29. Чим відрізняються операції LTRO від TLTRO?
30. Охарактеризуйте особливості кількісного пом'якшення та програму розширеного придбання активів ЄЦБ
31. В чому полягає особливість від'ємних відсоткових ставок ЄЦБ.
32. Охарактеризуйте особливості монетарних інструментів центральних банків Данії та Швеції в кризових умовах.
33. Охарактеризуйте монетарну політику центральних банків Болгарії та Румунії.
34. Охарактеризуйте Особливості монетної політики центральних банків Угорщини та Польщі.
35. Охарактеризуйте монетарну політику центральних банків Хорватії та Чехії.

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «Монетарна політика країн ЄС», рекомендована література; електронні інформаційні ресурси, мультимедійні презентації.

14. Рекомендована література

Основна

1. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти: навч. посіб. /С.В. Глущенко ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – Київ : НаУКМА, 2017. – 63 с.
2. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; за ред. д-ра екон. наук, прф. С. О. Якубовського, канд. екон. наук, доц. Ю. О. Ніколаєва ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2015. - 304 с.
3. Tulyakov V., Alekseievska H., Yakubovskiy S. Legal and Economic Aspects of Monetary Regulation of The European System of Central Banks. *Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations* 2021 Vol. 8 No. 2, <https://doi.org/10.22598/iele.2021.8.2.4>
4. Alekseievska H., Kyfak A., Rodionova T., Yakubovskiy S. Modeling Outcomes of Unconventional Monetary Policy. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. Vol. 8, Is.4. P. 10263-10268. DOI:10.35940/ijrte.D4503.118419
5. Alekseievska H., Mumladze A. Quantitative Easing as the Main Instrument

of Unconventional Monetary Policy. *Three Seas Economic Journal*. 2020. Vol.1, No.1. P. 39–45 DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-1-7>

6. Alekseievska H. Impact of the European Central Bank Monetary Policy on the Financial Indicators of the Bulgaria, Croatia, Romania and Ukraine. *Acta Universitatis Danubius*. 2020. Vol 16, No 2. P. 270–274

7. Горняк О. В., Ломачинська І. А., Мумладзе А.О. Кредитне та кількісне помякшення в системі монетарного регулювання в умовах глобальної нестабільності: досвід розвинених країн. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 9-14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-1>

8. Гудіма Т. С. Економіко-правові особливості реалізації грошово-кредитної політики в кризовий період (на прикладі пандемії COVID-19). *Підприємництво, господарство і право*. 2020. N 4. С. 70–75

9. Ломачинська І. А., Масленіков Є., Мумладзе А.О. І. Від'ємні відсоткові ставки як інструмент нетрадиційної монетарної політики та їх вплив на економіку та фінансові ринки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. № 4 (78). С.7-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-4-1>

10. Алексеєвська Г.С. Вплив нетрадиційних методів монетарної політики на економічний розвиток країн / Дис. На здобуття на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Одеса, 2020. -261 с. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/razovi_spec_vcheni_rady/df41051002/diss_alekseievska_gs_new.pdf

Додаткова

11. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2017. – 406 с.

12. Мельник Т. В. Оцінка впливу чинників, залежних від монетарного регулювання та макроекономічного середовища, на розвиток банківської системи. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 39. С.78-83.

13. Алексеєвська Г. С., Якубовський С. О. Нетрадиційні методи монетарної політики: теоретичні аспекти та практика застосування в ЄС та США. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2017. Т. 16, Вип. 3. С. 32-40.

14. Алексеєвська Г. С., Якубовський С. О. Вплив нетрадиційних методів монетарної політики на фінансові ринки: теоретичний аспект. *Вісник Одеського національного університету*. 2017. Т. 22, Вип. 12. С. 24–27.

15. Сівак Н.О., Алексеєвська Г.С. Вплив монетарної політики на економічний розвиток Німеччини. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1251> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-74

16. Бублик Є.О. Зміна монетарних політик центробанків провідних країн та їх наслідки для країн з ринками, що розвиваються. *Економіка України*. 2020. №5. С. 72-84.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. CFA Institute Publications: веб-сайт. URL: <https://www.cfainstitute.org/>
2. European central Bank: веб-сайт. URL: <https://www.ecb.europa.eu>
3. The Organisation for Economic Co-operation and Development. Main Economic Indicators: веб-сайт. URL: <https://www.oecd.org/sdd/oecdmaineconomicindicatorsmei.htm>
4. Бази статистичної інформації даних та публікацій ООН : веб-сайт. URL: www.un.org/ru/databases/ -
5. Всесвітній банк : веб-сайт. URL: www.worldbank.org
6. Eurostat: веб. сайт. : веб-сайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
7. Міжнародний валютний фонд : веб-сайт. URL: www.imf.org
8. Офіційний сайт Національного банку Румунії: веб-сайт. URL: <https://www.bnro.ro/Home.aspx>
9. Офіційний сайт Центрального банку Болгарії: веб-сайт. URL: <https://www.bnb.bg>
10. Офіційний сайт Центрального банку Данії: веб-сайт. URL: <https://www.nationalbanken.dk/en/Pages/Default.aspx>
11. Офіційний сайт Центрального банку Угорщини: веб-сайт. URL: <https://www.mnb.hu/web/fooldal>
12. Офіційний сайт Центрального банку Хорватії: веб-сайт. URL: <https://www.hnb.hr>
13. Офіційний сайт Центрального банку Швеції: веб-сайт. URL: <https://www.riksbank.se>
14. Офіційний сайт Центрального банку Польщі: веб-сайт. URL: <https://www.nbp.pl>
15. Офіційний сайт Центрального банку Чехії: веб-сайт. URL: <https://www.cnb.cz/en/>
16. Статистичні дані Міжнародного Валютного Фонду: веб-сайт. URL: <http://www.imf.org/external/index.htm>
17. Центральне розвідувальне управління США: веб-сайт. URL: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/